

STRATEGIE PŘEDCHÁZENÍ RIZIKOVÉMU CHOVÁNÍ VE ŠKOLE

Dokument navazuje na školní řád, ŠVP, Preventivní program školy a Školní program proti šikanování.

1. Účel a působnost

Strategie stanovuje systém prevence, včasného rozpoznávání a řešení rizikového chování žáků. Cílem je bezpečné, respektující a podnětné prostředí podporující zdravý vývoj, duševní zdraví, odpovědnost a odolnost žáků.

Dokument je metodickým podkladem pro zaměstnance školy a součástí systému primární prevence.

2. Základní principy prevence

- prevence je dlouhodobý proces a součást každodenní práce školy;
- každý žák má právo na bezpečné a respektující prostředí;
- rizikové chování se řeší včas, citlivě a důsledně;
- prevence odpovídá věku a potřebám žáků;
- škola podporuje duševní zdraví, zdravý životní styl a bezpečné vztahy;
- škola spolupracuje s rodiči a odbornými institucemi;

opatření jsou dokumentována a vyhodnocována.

3. Oblasti rizikového chování

- šikana a kyberšikana;
- agresivní chování a násilí;
- návykové látky, alkohol, tabák a nikotin;
- závislostní a digitálně rizikové chování;
- záškoláctví a závažná absence;
- kriminalita, krádeže a vandalismus;
- rizikové sexuální chování;
- poruchy příjmu potravy;
- sebepoškozování a psychické krize;
- rizikové chování v dopravě;

další jednání ohrožující zdraví a bezpečí.

4. Cíle strategie

- předcházet rizikovému chování;
- podporovat duševní zdraví a zdravý životní styl;
- posilovat sociální a emoční kompetence;
- učit žáky bezpečně řešit konflikty;
- podporovat schopnost požádat o pomoc;

- zvyšovat kompetence pedagogů;
- včas rozpoznávat varovné signály;
- zajistit jednotný postup školy;
- spolupracovat s rodiči a odborníky;

pravidelně vyhodnocovat prevenci.

5. Odpovědnost pracovníků školy

Ředitel/ka školy odpovídá za systém prevence, bezpečné prostředí a zajištění odborné spolupráce.

Školní metodik/metodička prevence koordinuje preventivní aktivity, metodicky podporuje zaměstnance, podílí se na řešení případů a vede potřebnou dokumentaci.

Výchovný poradce / poradkyně poskytuje poradenskou podporu a podílí se na řešení výchovných a vzdělávacích obtíží.

Třídní učitel/ka sleduje klima třídy, docházku a změny v chování žáků a spolupracuje s rodiči.

Každý zaměstnanec školy věnuje pozornost bezpečí žáků a nepřehlíží závažné projevy rizikového chování.

6. Preventivní aktivity školy

- výuka a prevence ve vzdělávání;
- třídnické a komunitní aktivity;
- adaptační programy;
- preventivní programy, besedy, workshopy a projekty;
- aktivity podporující duševní zdraví a zdravé vztahy;
- sportovní a zájmové aktivity;
- práce školního poradenského pracoviště;
- vzdělávání pedagogických pracovníků;
- práce s třídním klimatem;

prevence rizik na internetu.

7. Práce s třídním kolektivem

Škola průběžně sleduje vztahy ve třídách. Zvýšená pozornost je věnována novým kolektivům, změnám ve složení tříd, sociální izolaci, konfliktům, opakovaným kázeňským problémům a náhlým změnám chování.

Podle potřeby lze využít třídnické intervence, sociometrické metody, odbornou diagnostiku nebo externí preventivní program.

8. Prevence šikany, kyberšikany a agrese

Škola netoleruje násilí, ponižování, zastrašování ani šikanu. Podrobné postupy jsou upraveny samostatným Školním programem proti šikanování. Při agresivním jednání je prioritou bezpečí, zastavení násilí a následná práce s účastníky i kolektivem.

9. Návykové látky, alkohol a nikotin

Škola preventivně působí proti užívání alkoholu, tabákových a nikotinových výrobků, nelegálních návykových látek a dalším formám závislostního chování. Při zjištění užívání, držení nebo distribuce postupuje podle školního řádu, právních předpisů a aktuálních metodických doporučení.

10. Záškoláctví a problémová docházka

Škola podporuje pravidelnou docházku a včas reaguje na neomluvenou i zvýšenou omluvenou absenci. Od ledna 2026 platí nové metodické doporučení MŠMT, které nahradilo doporučení z roku 2002 a zpřesnilo postupy při zvýšené absenci.

11. Rizikové chování na internetu

- ochrana osobních údajů, hesel a soukromí;
- bezpečná komunikace a rozpoznávání manipulace a podvodů;
- odpovědné zveřejňování fotografií a videí;
- prevence kyberšikany;
- při incidentu uchování zpráv, snímků obrazovky a odkazů.

12. Rizikové sexuální chování

Prevence je přiměřená věku a zaměřuje se na respekt, osobní hranice, souhlas, bezpečné vztahy a ochranu soukromí. Při ohrožení žáka škola podle závažnosti zapojuje rodiče a odborné služby.

13. Poruchy příjmu potravy

Škola podporuje zdravý vztah k jídlu, tělu a životnímu stylu. Při výrazných změnách chování nebo podezření na závažný problém spolupracuje s rodiči a doporučuje odbornou pomoc.

14. Sebepoškozování a psychické krize

Varovnými signály mohou být náhlé změny nálady, uzavírání se, výrazný pokles výkonu, opakované krizové situace, výroky o beznaději nebo známky sebepoškozování. Při bezprostředním ohrožení života či zdraví škola zajistí bezpečí a přivolá odpovídající zdravotnickou pomoc.

15. Kriminalita, vandalismus a další rizikové jednání

Krádeže, ničení majetku, vyhrožování, násilí, nebezpečné výzvy a další závažné jednání se řeší podle školního řádu a právních předpisů. Podle situace škola spolupracuje s Policií ČR, OSPOD nebo dalšími institucemi.

16. Rizikové chování v dopravě

Žáci jsou vedeni k bezpečnému chování v silničním provozu, při cestě do školy, na praxi a při školních akcích. Škola zohledňuje aktuální metodické doporučení MŠMT.

17. Jednotný postup při zjištění rizikového chování

1. zajistit bezprostřední bezpečí;
2. zabránit pokračování nebezpečného jednání, pokud je to bezpečné;
3. informovat kompetentního pracovníka a podle závažnosti vedení školy;
4. zjistit základní okolnosti;
5. uchovat relevantní důkazy a dokumentovat podstatné skutečnosti;
6. informovat zákonné zástupce podle povahy případu;
7. stanovit další podpůrná či výchovná opatření;
8. podle potřeby kontaktovat odborné instituce;
9. sledovat další vývoj a vyhodnotit účinnost opatření.

18. Individuální výchovný program

Při opakovaném nebo závažném rizikovém chování může škola využít Individuální výchovný program jako nástroj partnerské komunikace školy, žáka a zákonného zástupce.

19. Spolupráce s rodiči a odbornými institucemi

Škola považuje zákonné zástupce za partnery. Podle charakteru situace spolupracuje také s pedagogicko-psychologickou poradnou, střediskem výchovné péče, OSPOD, Policií ČR, zdravotnickými a psychologickými službami a dalšími odborníky.

20. Dokumentace a vyhodnocování

- evidence oznámení a významných zjištění;
- záznamy o jednáních a přijatých opatřeních;
- evidence spolupráce s rodiči a institucemi;
- následné vyhodnocení situace;
- ochrana osobních údajů a důvěrnost dokumentace.

Škola nejméně jednou ročně vyhodnocuje účinnost prevence a podle výsledků upravuje Preventivní program školy a podle potřeby také tuto strategii.

21. Kontaktní osoby ve škole

viz Program

22. Informace pro žáky

Když máš problém nebo se necítíš bezpečně, nemusíš ho řešit sám/sama. Obrát se na rodiče, třídního učitele, školního metodika prevence, výchovného poradce nebo jiného dospělého, kterému důvěřuješ. Požádat o pomoc není žalování. Při akutním ohrožení života nebo zdraví vždy vyhledej okamžitou pomoc dospělého.

23. Informace pro rodiče

Rodiče by měli věnovat pozornost výrazným změnám chování, nálady, docházky, prospěchu, vztahů, spánku, používání internetu nebo celkového fungování dítěte. Při obavách je vhodné kontaktovat školu co nejdříve.

Zpracovala: Mgr. Bc. Lucie Bílková, DiS., metodik prevence

V Benešově 25.8.2026

PŘÍLOHA Č. 1 – KRIZOVÝ PLÁN PRO ŘEŠENÍ RIZIKOVÉHO CHOVÁNÍ

Krizový plán stanovuje praktické postupy při výskytu závažného rizikového chování. Při všech situacích je prioritou ochrana života, zdraví a bezpečí. Konkrétní postup se vždy přizpůsobuje závažnosti situace a platným právním předpisům.

A. Obecný krizový postup

10. zachovat klid a vyhodnotit bezprostřední ohrožení;
11. zajistit bezpečí žáků a zaměstnanců;
12. podle potřeby přivolat ZZS (155), Policii ČR (158) nebo 112;
13. informovat vedení školy a metodika prevence;
14. oddělit účastníky, pokud je to nutné;
15. zjistit základní skutečnosti a zajistit relevantní důkazy;
16. provést záznam;
17. informovat rodiče podle povahy situace;
18. podle potřeby kontaktovat OSPOD, ŠPZ nebo další odbornou službu;
19. stanovit následná opatření a sledovat vývoj.

B. Šikana a kyberšikana

Podrobný postup stanovuje samostatný Školní program proti šikanování. Při krizové situaci je prioritou ochrana oběti a okamžité zastavení násilí.

Počáteční šikana

20. odhad závažnosti a formy;
21. rozhovor s informátorem a obětí;
22. nalezení vhodných svědků;
23. individuální rozhovory se svědky;
24. ochrana oběti;
25. oddělené rozhovory s účastníky;
26. vhodný výchovný a intervenční postup;
27. informování rodičů;
28. práce s třídou;
29. následné sledování.

Pokročilá nebo skupinová šikana

30. okamžitě zastavit násilí a zajistit oběť;
31. informovat vedení a podle potřeby přivolat zdravotnickou pomoc;
32. zabránit domluvě účastníků na společné výpovědi;
33. zajistit ochranu oběti a oddělení účastníků;
34. podle závažnosti kontaktovat Policii ČR a odborníka;
35. informovat rodiče;
36. provést individuální zjišťování skutečností;
37. přijmout ochranná, výchovná a organizační opatření;
38. zajistit následnou intervenci a práci s kolektivem.

Není přípustná veřejná konfrontace oběti s agresorem ani společné vyšetřování oběti, svědků a podezřelých agresorů.

C. Alkohol, tabák a nikotin

- 39. zabránit další konzumaci a zajistit bezpečí;
- 40. při ohrožení zdraví přivolat zdravotnickou pomoc;
- 41. informovat vedení;
- 42. provést záznam;
- 43. informovat rodiče;
- 44. při opakovaném nebo závažném jednání postupovat podle právních předpisů a školního řádu;
- 45. podle potřeby kontaktovat OSPOD nebo odbornou pomoc.

D. Návykové látky – užívání, držení, distribuce a nález

- 46. při intoxikaci prioritně řešit zdravotní stav;
- 47. podezřelou látku škola sama chemicky netestuje;
- 48. informovat vedení a podle povahy situace Policii ČR;
- 49. při podezření na držení nelegální látky neprovádět osobní prohlídku žáka ani prohlídku jeho věcí;
- 50. při důvodném podezření na distribuci kontaktovat Policii ČR;
- 51. informovat rodiče a podle zákonných podmínek další instituce;
- 52. vést dokumentaci a přijmout opatření podle školního řádu.

E. Krádež, škoda a vandalismus

- 53. pořídít záznam o události;
- 54. informovat vedení;
- 55. při známém pachateli postupovat podle školního řádu a právních předpisů;
- 56. u závažného nebo protiprávního jednání podle potřeby kontaktovat Policii ČR nebo OSPOD;
- 57. u škody na majetku postupovat podle interních pravidel školy.

F. Záškoláctví a závažná absence

- 58. sledovat docházku;
- 59. kontaktovat rodiče při zvýšené či neomluvené absenci;
- 60. zjistit příčiny a nabídnout podporu;
- 61. při opakování využít odpovídající výchovná opatření a případně Individuální výchovný program;
- 62. při splnění podmínek spolupracovat s OSPOD a dalšími institucemi;
- 63. postupovat podle aktuálního doporučení MŠMT k záškoláctví a omlouvání.

G. Sebepoškozování a psychická krize

- 64. brát situaci vážně a zajistit bezpečí;
- 65. při bezprostředním ohrožení přivolat zdravotnickou pomoc;
- 66. žáka v akutní krizi nenechávat bez odpovídajícího dohledu;
- 67. informovat vedení a podle situace rodiče;
- 68. u méně akutních stavů doporučit odbornou pomoc;

69. zajistit následnou podporu a sledování.

H. Rizikové sexuální chování

- 70. zajistit bezpečí dítěte;
- 71. jednat citlivě a diskrétně;
- 72. informovat vedení;
- 73. podle závažnosti kontaktovat rodiče a odborné služby;
- 74. při podezření na protiprávní jednání postupovat podle právních předpisů a kontaktovat příslušné instituce;
- 75. zajistit následnou odbornou podporu.

I. Rizikové chování na internetu

- 76. zajistit bezpečí žáka;
- 77. uchovat zprávy, snímky obrazovky, fotografie, videa nebo odkazy;
- 78. dále nešířit závadný obsah;
- 79. informovat kompetentního pracovníka a rodiče podle situace;
- 80. u závažných případů spolupracovat s odbornými službami nebo Policií ČR;
- 81. následně pracovat s postiženým žákem i kolektivem.

J. Dokumentace

- uvést kdo, kdy, kde a co se stalo;
- uvést známé svědky;
- zaznamenat přijatá opatření a informované osoby;
- zaznamenat odmítnutí podpisu, pokud k němu dojde;
- chránit důvěrnost a osobní údaje;
- záznam uložit na určeném místě.

K. Důležitá čísla

Zdravotnická záchranná služba	155
Policie České republiky	158
Jednotné evropské číslo tísňového volání	112

24. Závěrečná ustanovení

Strategie a Krizový plán jsou součástí systému prevence školy a navazují na školní řád, ŠVP, Preventivní program školy a Školní program proti šikanování. Dokument se aktualizuje podle potřeb školy a změn právních či metodických předpisů.

25. Použité zdroje

- Metodické doporučení MŠMT k primární prevenci rizikového chování č. j. 21291/2010-28, v platném znění.
- Národní strategie primární prevence rizikového chování dětí a mládeže na období 2019–2027.

- Metodické doporučení MŠMT k prevenci a postihu záškoláctví a omlouvání žáků z vyučování, aktualizace 2026.
- Metodické doporučení MŠMT pro práci s Individuálním výchovným programem.
- Aktuální metodické materiály MŠMT k jednotlivým oblastem rizikového chování.
- Platné právní předpisy České republiky a interní dokumenty školy.

Zpracovala: Mgr. Bc. Lucie Bílková, DiS.,
V Benešově 25.8.2026